

Bethan Jenkins AC
Cadeirydd y Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a
Chyfathrebu
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd

6 Mehefin 2017

Annwyl Bethan,

Cynllun Ieithoedd Swyddogol Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Diolch am eich llythyr dyddiedig 31 Mai 2017, a hoffwn ddiolch i aelodau'r Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu am eich parodrwydd i gyfrannu at y gwaith o graffu ar Gynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Cynulliad ar gyfer y Pumed Cynulliad. Hoffwn ddiolch hefyd am eich croeso cynnes a'ch geiriau caredig am y cymorth a gynigir i Aelodau'r Cynulliad weithio yn yr iaith swyddogol o'u dewis. Fel y nodwyd yn ystod y sesiwn, byddwn yn ystyried yr holl sylwadau a wnaed yn ystod yr ymgynghoriad, ac yn diwygio'r Cynllun drafft yn unol â hynny, cyn y caiff y Cynllun newydd ei drafod a'i fabwysiadu.

Gofynasoch am ragor o wybodaeth am nifer o feysydd, y byddaf yn mynd i'r afael â hwy yn y drefn y rhestrir hwy yn eich llythyr.

Rhagor o Wybodaeth

Hygyrchedd gwefan y Cynulliad ar gyfer pobl â nam ar eu golwg.

Cododd Jeremy Miles bwynt diddorol, y cytunais i ei ystyried. Mae defnyddwyr unigol yn defnyddio meddalwedd darllen sgrin yn ôl yr angen. Yr unigolion sy'n prynu'r feddalwedd er mwyn galluogi iddynt gael mynediad at unrhyw wefan. Rydym wedi ymchwilio i'r mater hwn gyda'r tîm TGCh a'r tîm Amrywiaeth a Chynhwysiant, ac rydym wedi sefydlu nad yw'r lleisiau a ddefnyddir yn y feddalwedd darllen sgrîn y cyfeiriwyd ati gan Jeremy Miles bob amser yn gweithio'n dda yn y Gymraeg, fel y nododd yn ystod y drafodaeth. Fodd bynnag, i gydnabod yr anhawster hwn, a'r ffaith y bydd rhai defnyddwyr yn dymuno defnyddio meddalwedd darllen sgrîn i ddarllen testun yn eu dewis iaith ar unrhyw wefan, mae Llywodraeth Cymru a'r RNIB wedi ariannu prosiect i ddatblygu lleisiau synthetig yn benodol ar gyfer eu defnyddio gyda thestun Cymraeg. Mae'r lleisiau hyn ar gael ar y we i'w lawrlwytho yn rhad ac am ddim. Y gobaith yw y bydd cwmnïau a sefydliadau yn defnyddio'r lleisiau hynny wrth ddatblygu meddalwedd testun i lais. Bydd Comisiwn y Cynulliad, yn sicr, yn annog ein partneriaid i ddefnyddio'r dechnoleg hon mewn unrhyw ddatblygiadau yn y dyfodol.

Cefnogaeth a hyfforddiant i ddefnyddwyr Microsoft Translator

Mae'r cyfleuster Microsoft Translator ar gael i bob Aelod Cynulliad, Staff Cymorth a Staff y Comisiwn. Pan lanswyd y cyfleuster yn 2014, darparwyd rhaglen hyfforddiant helaeth i ddefnyddwyr dros y misoedd canlynol. Ar ôl yr Etholiad yn 2016, cynigiwyd hyfforddiant pellach fel rhan o'r broses gynefino, a manteisiwyd ar yr hyfforddiant hwn. Byddwn yn gwneud y cynnig eto fel rhan o'r rhaglen datblygu proffesiynol ac yn codi ymwybyddiaeth o'r cyfleuster yn barhaus. Bydd swyddogion hefyd yn gweithio gyda'r Tîm Cyswllt a Datblygiad Proffesiynol yr Aelodau i ddarparu hyfforddiant ychwanegol priodol i ddefnyddwyr.

Targedau gwella

Fel y nodwch yn eich llythyr, nid yw Comisiwn y Cynulliad yn argyhoeddedig bod y defnydd o dargedau meintioli yn ffordd briodol i gyflawni ein huchelgais o fod yn sefydliad gwirioneddol ddwyieithog. Mae'r Cynllun yn adeiladu ar y gwelliannau

sylweddol a wnaed yn ystod y Pedwerydd Cynulliad, yn amlinellu'r camau y byddwn yn eu cymryd a'r meysydd y byddwn yn canolbwyntio arnynt er mwyn gwireddu'r uchelgais honno yn llawn erbyn 2021. Credwn y bydd cyflawni pob un o'n themâu erbyn diwedd y Pumed Cynulliad yn ein harwain tuag at yr uchelgais honno. Mae Comisiwn y Cynulliad yn credu bod y drafodaeth flynyddol yn y Cyfarfod Llawn yn rhoi cyfle i holl Aelodau'r Cynulliad graffu ar ei waith o ran rhoi amcanion y Cynllun Ieithoedd Swyddogol ar waith a gwneud cynnydd arnynt. Mae'r Arolwg blynyddol o fodlonrwydd yr Aelodau yn rhoi adborth ar ein gwasanaethau dwyieithog ac yn ein galluogi ni i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon penodol a godir yn uniongyrchol gyda'r Aelod neu ei swyddfa. Cawn hefyd adborth drwy ddulliau swyddogol ac answyddogol ynghylch y gwasanaethau a ddarperir. Bydd swyddogion Comisiwn y Cynulliad yn cyfarfod â sefydliadau eraill ledled Cymru i gyfnewid arfer gorau, a chyda Chymdeithas yr Iaith Gymraeg i drafod cynnydd ac i gyfnewid syniadau, a byddem yn hapus i gwrdd ag unrhyw sefydliadau eraill sy'n dymuno sefydlu perthynas debyg. Byddem yn croesawu gwaith craffu gan eich Pwyllgor fel rhan o'r cylch adrodd blynyddol, pe baech yn teimlo y byddai hyn yn rhoi sicrwydd ychwanegol i chi.

Materion recriwtio

Roeddwn yn falch o glywed y sylwadau cadarnhaol gan Aelodau eich Pwyllgor ynghylch y cam posibl at fframwaith rhuglder newydd. Hoffwn gymryd y cyfle hwn i egluro bwriadau Comisiwn y Cynulliad o ran yr amserlen a gweithredu'r fframwaith newydd. Bydd y fframwaith, mewn gwirionedd, wedi'i seilio ar raddfa 5 pwynt gyda'r pwynt isaf, lefel 1, yn cael ei ddisgrifio fel 'cwrteisi ieithyddol sylfaenol'. Mae hyn yn golygu y gallu i adnabod, ynganu a defnyddio ymadroddion ac enwau cyfarwydd, fel Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn gywir, ac i ddeall testunau sylfaenol fel negeseuon e-bost syml.

Bydd Comisiwn y Cynulliad yn sefydlu gweithgor gydag aelodaeth a fydd yn cynnwys unigolion o'r rhwydweithiau staff a chynrychiolwyr undebau llafur, i sicrhau bod y system arfaethedig yn addas i'r diben.

Fel rhan o'r system newydd, bydd y lefel sgiliau iaith ar gyfer unrhyw swyddi newydd, neu unrhyw swyddi gwag, yn cael ei gosod yn awtomatig fel 'cwrteisi

ieithyddol sylfaenol' oni bai bod y Cynllun Iaith Gwasanaeth, y cytunodd y Pennaeth Gwasanaeth arno, yn gofyn am lefel uwch. Bydd y fframwaith newydd yn rhoi disgrifiad o'r sgiliau sydd eu hangen ar gyfer pob lefel, a bydd ffactorau fel nifer y staff dwyieithog sydd ym mhob tîm, a'r math o waith a wneir gan y timau unigol hynny yn ffactorau wrth benderfynu ar lefelau sgiliau ar gyfer pob swydd.

Ni fydd yn ofynnol i staff presennol gaffael unrhyw sgiliau iaith ychwanegol os ydynt yn dymuno aros yn eu swydd bresennol, er y bydd hyfforddiant a chefnogaeth ar gael ar gyfer unrhyw staff presennol sydd am wneud hynny. Pe baent yn gwneud cais am swydd wag neu swydd newydd, fodd bynnag, bydd gofyn iddynt ddangos lefel sgiliau iaith sy'n gysylltiedig â'r swydd honno.

Atodaf gopi o'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb sydd wedi cael ei asesu gan sefydliad allanol ym maes cydraddoldeb yn gweithredu fel 'cyfaill beirniadol'. Roedd yr adborth yn arbennig o bositif, ac rydym wedi nodi pwyntiau gweithredu ychwanegol i'w hystyried unwaith i ni ddechrau cynllunio ar gyfer rhoi'r Cynllun ar waith. Fel mesur o arfer da, bwriad y Comisiwn yw cyhoeddi ei holl Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb wedi iddynt gael eu hadolygu. Felly, darperir y copi ynghlwm yn yr ysbryd o fod yn agored, ond gofynnaf i chi beidio â'i gyhoeddi ar hyn o bryd. Ein bwriad yw cadw'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb fel dogfen 'fyw' a fydd yn cael ei hadolygu'n rheolaidd.

Ar ran Comisiwn y Cynulliad hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor am ei waith craffu cadarn ar y Cynllun Ieithoedd Swyddogol drafft ar gyfer y Pumed Cynulliad. Edrychaf ymlaen at barhau ein perthynas yn y dyfodol.

Yn gywir

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg / We welcome correspondence in Welsh or English

